

Uchwała Nr XXXVIII/238/2013
Rady Gminy Trzcinica
z dnia 30 grudnia 2013 roku

w sprawie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 594 , 645 i 1318) art. 17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 i 509) uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjąć Gminna Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Trzcinica.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
mgr Zdzisław Mikolajczyk

Załącznik do Uchwały Nr XXXVII/238/2013
Rady Gminy Trzcinica z dnia 30 grudnia 2013 roku

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY TRZCINICA NA LATA 2014 - 2020

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

mgr Zdzisław Mikołajczyk

WSTĘP

Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – to pierwsze zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym.

By sprostać temu zadaniu należy profesjonalnie i systemowo zdiagnozować problemy społeczne w gminie. Jest to możliwe do wykonania w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z poprzednich lat, Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie, ośrodków zdrowia działających na terenie gminy, Głównego Urzędu Statystycznego oraz informacje z instytucji i organizacji współpracujących z Ośrodkiem.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na najbliższe lata 2014-2020 to działania w pomocy społecznej zaplanowane w oparciu o diagnozę, to szereg zadań oraz ich realizacja na podstawie przepisów prawa dostosowanych do obowiązującego w Unii Europejskiej. Działania w sferze pomocy społecznej od ponad dwudziestu lat to zmiana roli i zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, sposobów działania i realizacji świadczonej przezeń pomocy. Przejście z modelu opieki, którego zasadniczą rolą było udzielanie pomocy w postaci zasiłków pieniężnych do spojrzenia i modelu kompleksowej pomocy nastawionej nie tylko na poprawę w sferze materialnej.

Obecnie głównym wzorcem pomocowym w działaniu Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin przy ich zaangażowaniu i dużym udziale, poparte wspólnym działaniem nie tylko wyspecjalizowanej pracy socjalnej, ale również współpracy z pedagogami szkolnymi, służbą zdrowia, policją i innymi służbami nastawionymi na pomoc rodzinie czy większym grupom.

Takie podejście do problemów rodziny stwarza szansę systemowego rozwiązania co spowoduje, że dysfunkcje które mają w niej miejsce nie zostaną potraktowane jako zjawiska dotyczące tylko pojedynczych osób. Praca w systemie i przy zaangażowaniu całej rodziny z zastosowaniem różnych form pomocy wychodzenia z kryzysu – daje duże szanse, że następne pokolenia nie staną się „zawodowymi” świadczeniobiorcami pomocy społecznej.

Motyw przewodni działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej to łagodzenie skutków trudnej sytuacji bytowej klientów pomocy społecznej, a przede wszystkim pomoc w usuwaniu przyczyn, które głęboko tkwią w sferze społecznej i psychicznej.

Problemy, które się najczęściej pojawiają w rodzinach i wymagają wielokierunkowego rozwiązania to:

1. bezradność wobec osób niepełnosprawnych,

WSTĘP	4
ROZDZIAŁ I. PODSTAWY PRAWNE	6
1. Podstawa prawna opracowania	6
1.1. Ustawa o pomocy społecznej	6
1.2. Ustawa o świadczeniach rodzinnych	10
1.3. Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	13
1.4. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	15
1.5. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego	20
1.6. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	20
1.7. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii	21
1.8. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	21
2. Programy gminne, rządowe i unijne	23
2.1. Programy gminne	23
2.1.1. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii	23
2.1.2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	23
2.1.3. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	24
2.2. Programy rządowe	36
2.2.1. Pomoc państwa w zakresie dożywiania	36
2.2.2. Wyprawka szkolna	37
2.2.3. Pomoc materialna dla uczniów	38
2.3. Programy unijne	39
2.3.1. POKL „Program Aktywności Społecznej w Gminie Trzcinica”	39
2.3.2. POKL „Przedszkole marzeń”	40
ROZDZIAŁ II. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY TRZCINICA	
1. Charakterystyka gminy	42
1.1. Położenie, powierzchnia	42
1.2. Turystyka	42
1.3. Ochrona zdrowia	42
1.4. Mieszkalnictwo	44
1.5. Oświata	45
1.6. Ludność	46
2. Kwestie społeczne	49
2.1. Bezdomność	49
2.2. Ubóstwo	50
2.3. Bezrobocie	50
2.4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba	51
2.5. Starzenie się społeczeństwa	53
2.6. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	54
2.7. Przemoc w rodzinie	55
2.8. Alkoholizm i narkomania	57
ROZDZIAŁ III. ANALIZA SWOT	59
ROZDZIAŁ IV. MISJA I ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	62

2. choroba psychiczna, często nie leczona,
3. nawarstwiający się problemy i niezrozumienie osób starszych,
4. uzależnienie od alkoholu,
5. przemoc fizyczna i psychiczna,
6. trudności wychowawcze z dziećmi głównie w rodzinach wielodzietnych i niepełnych.

Wspieranie przez zespół rodziny poprzez wzmacnianie i motywowanie do pracy przy równoczesnym wsparciu materialnym daje duże prawdopodobieństwo, że rozwiązane zostaną problemy, których w oparciu o własne zasoby i siły nie byłyby w stanie pokonać.

Celem niniejszej Strategii jest opracowanie takich form działania, które pozwolą na rozwiązanie najistotniejszych problemów w sposób zorganizowany, kompleksowy i wykorzystujący wszelkie możliwe zasoby. W działaniach zaś starano się zwrócić uwagę na czas oraz zasoby ludzkie, które powinny mieć charakter możliwy do realizacji.

ROZDZIAŁ I PODSTAWY PRAWNE.

1. Podstawa prawna opracowania.

1.1. Ustawa o pomocy społecznej.

Warunki prawne i organizacyjne systemu pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013, poz. 182 ze zm.)

Ustawa o pomocy społecznej określa:

- 1) zadania w zakresie pomocy społecznej,
- 2) rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania,
- 3) organizacje pomocy społecznej,
- 4) zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Ustawa wymienia również materialno-prawne przesłanki udzielania świadczeń z pomocy społecznej, do których zaliczamy:

- 1) ubóstwo,
- 2) sieroctwo,
- 3) bezdomność,
- 4) bezrobocie,
- 5) niepełnosprawność,
- 6) długotrwała lub ciężka choroba,
- 7) przemoc w rodzinie,
- 8) potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- 9) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,

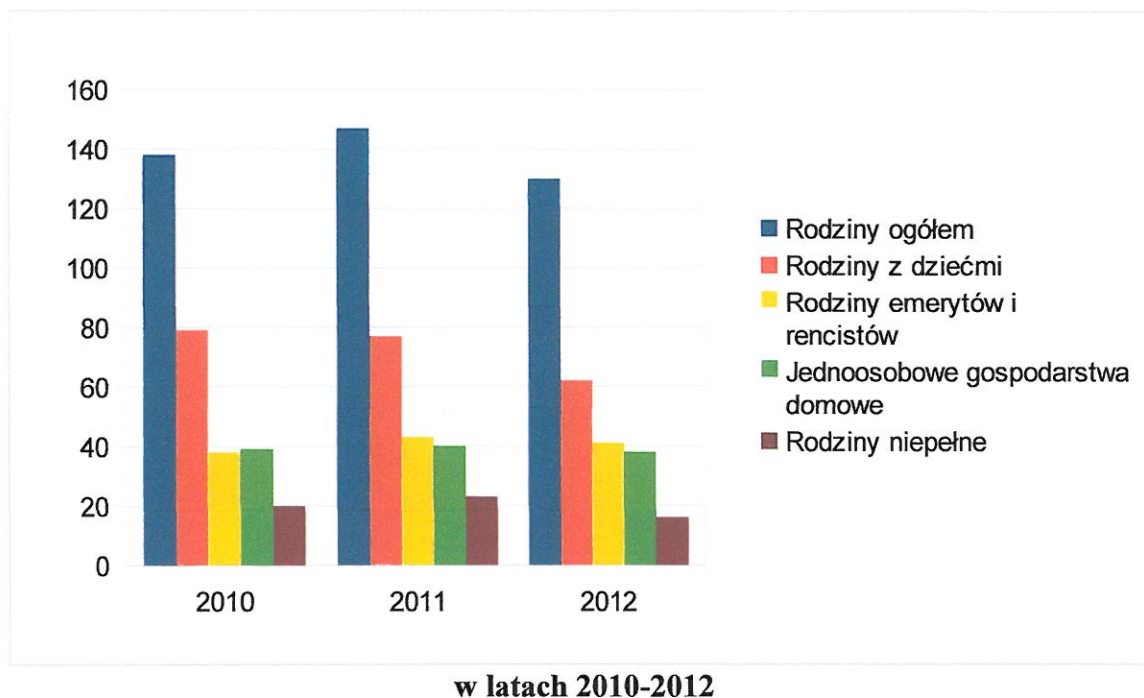
- 10) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźców,
- 11) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 12) alkoholizm lub narkomania,
- 13) zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa,
- 14) klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Tabela 1. Liczba i struktura rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2010 – 2012

Rok	2010	2011	2012
Rodziny ogółem	138	147	130
Rodziny z dziećmi	79	77	62
Rodziny emerytów i rencistów	38	43	41
Jednoosobowe gospodarstwa domowe	39	40	38
Rodziny niepełne	20	23	16

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Wykres 1. Liczba i struktura rodzin korzystająca z pomocy społecznej

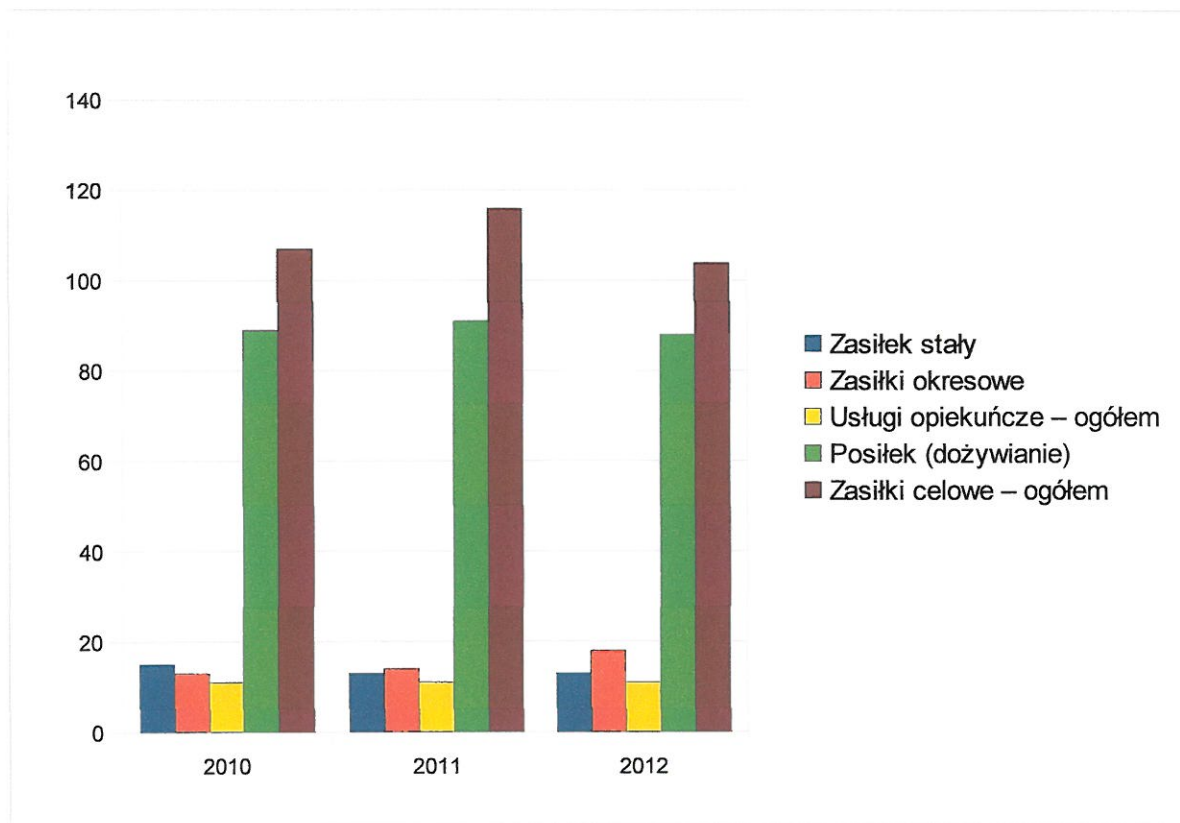

Źródło: Sprawozdanie własne GOPS

Tabela 2. Typ udzielonych świadczeń w latach 2010 – 2012

Forma pomocy	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie		
	2010	2011	2012
Zasilek stały	15	13	13
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0
Zasiłki okresowe	13	14	18
Usługi opiekuńcze – ogółem	11	11	11
Posilek (dożywianie)	89	91	88
Zasiłki celowe - ogółem	107	116	104

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Wykres 2. Typ udzielonych świadczeń w latach 2010-2012

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

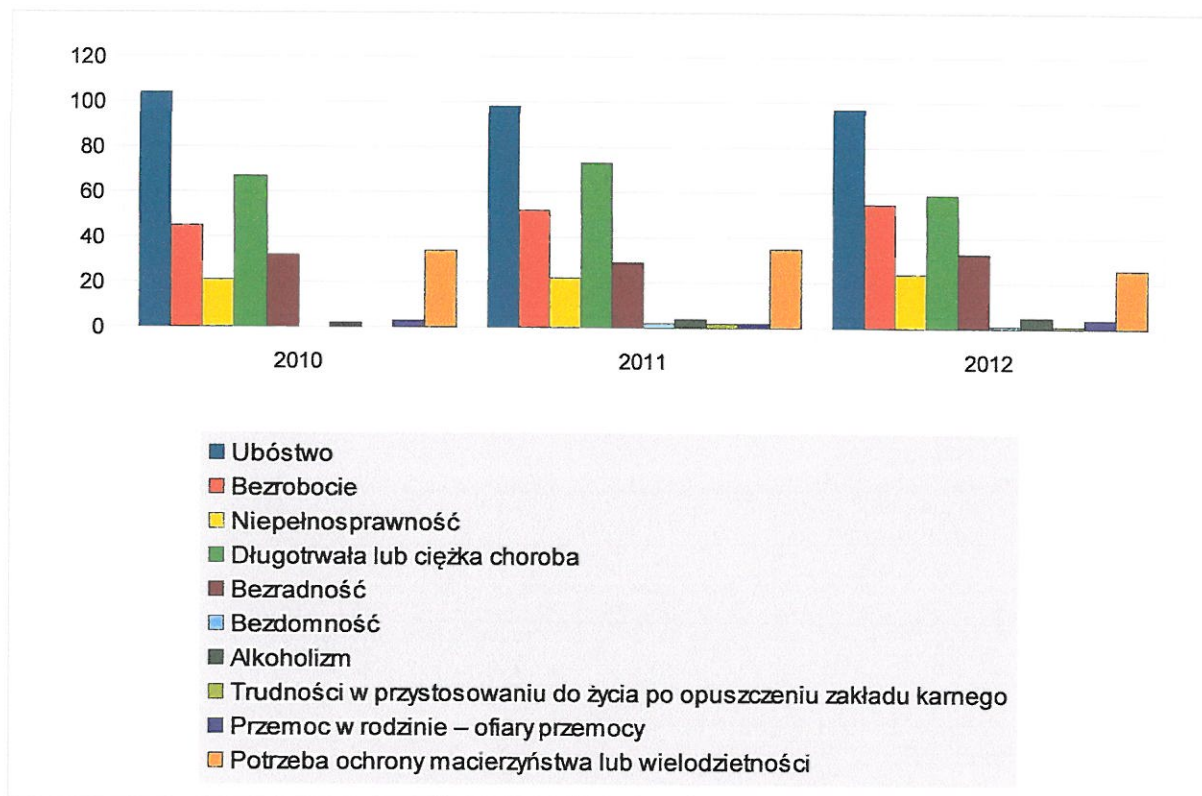
Warunkiem ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej oprócz spełnienia kryterium dochodowego określonego w ustawie jest również powód zwrócenia się o pomoc. Najważniejsze powody stanowiące podstawę przyznania pomocy przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Powody występowania o pomoc społeczną w latach 2010-2012

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin, którym przyznano pomoc		
	2010	2011	2012
Ubóstwo	104	98	97
Bezrobocie	45	52	55
Niepelnosprawność	21	22	24
Długotrwała lub ciężka choroba	67	73	59
Bezradność	32	29	33
Bezdomność	0	2	1
Alkoholizm	2	4	5
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	2	1
Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy	3	2	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	34	35	26

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Wykres 3. Powody występowania o pomoc społeczną w latach 2010-2012

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

1.2. Ustawa o świadczeniach rodzinnych.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz.U. z 2013 r. poz. 182 ze zm.), określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń.

Świadczeniami rodzinnymi są:

1. zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
2. świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
3. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Dodatkowo Rada Gminy może podjąć uchwałę w sprawie dodatkowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka.

Świadczenia rodzinne przysługują:

1. obywatelom polskim,
2. cudzoziemcom:
 - a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego
 - b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,

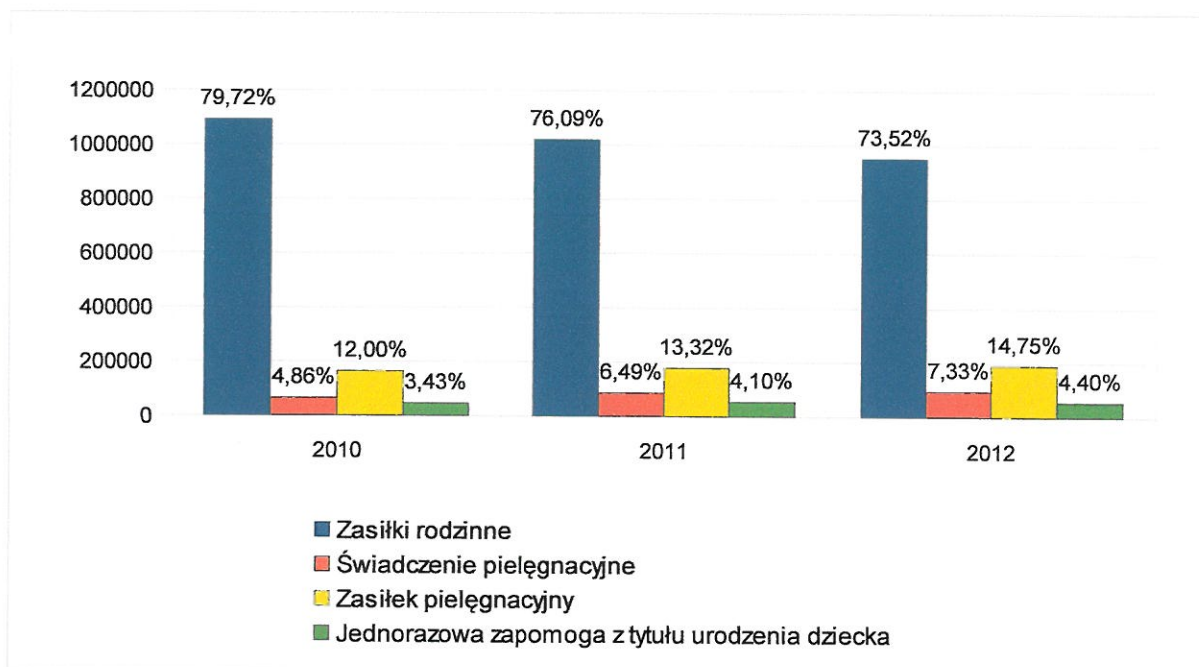
c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, świadczenia rodzinne przysługują w/w osobom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Tabela 4. Liczba świadczeń rodzinnych w latach 2010-2012

Rodzaj świadczenia	2010		2011		2012	
	%	Kwota w zł	%	Kwota w zł	%	Kwota w zł
Zasiłki rodzinne	79,92%	1.092.637	76,09%	1.019.960	73,52%	952.552
Świadczenie pielęgnacyjne	4,86%	66.560	6,49%	86.979	7,33%	94.950
Zasiłek pielęgnacyjny	12,00%	164.475	13,32%	178.551	14,75%	191.097
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	3,43%	47.000	4,10%	55.000	4,40%	57.000
Razem	100%	1.370.672	100%	1.340.490	100%	1.295.599

Źródło: sprawozdania własne GOPS

Wykres 4. Kwoty (w zł) świadczeń rodzinnych wg rodzajów w latach w 2010-2012

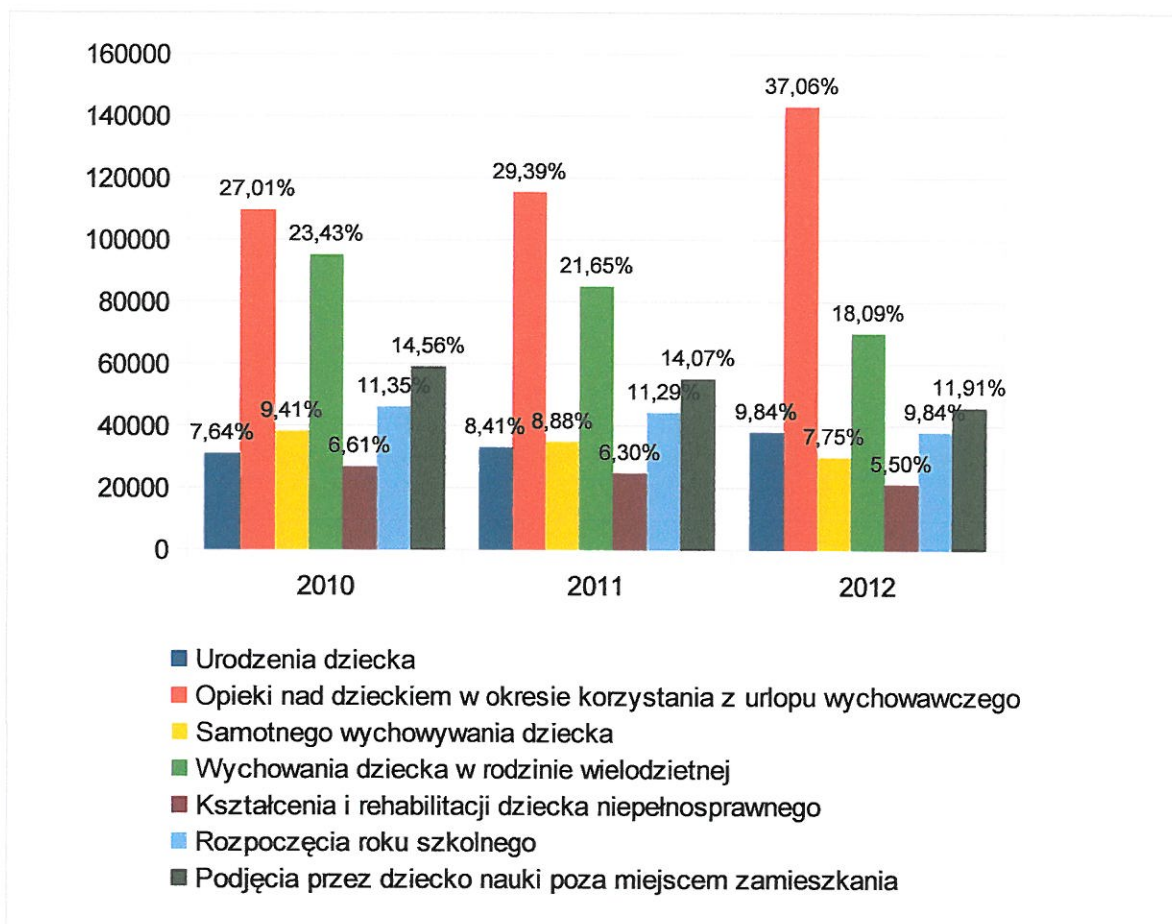
Źródło: sprawozdania własne GOPS

W ramach świadczeń rodzinnych przyznawane i wypłacane są również dodatki do zasiłków rodzinnych, których rodzaj i liczbę przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Zestawienie kwotowe dodatków do zasiłku rodzinnego w latach 2010 – 2012

Dodatek z tytułu:	2010		2011		2012	
	%	Kwota w zł	%	Kwota w zł	%	Kwota w zł
Urodzenia dziecka	7,64	31.000	8,41	33.000	9,84	38.000
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	27,01	109.654	29,39	115.334	37,06	143.067
Samotnego wychowywania dziecka	9,41	38.220	8,88	34.850	7,75	29.920
Wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	23,43	95.120	21,65	84.960	18,09	69.840
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	6,61	26.820	6,30	24.740	5,50	21.240
Rozpoczęcia roku szkolnego	11,35	46.100	11,29	44.300	9,84	38.000
Podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	14,56	59.100	14,07	55.230	11,91	45.970
Razem	100	406.014	100	392.414	100	386.037

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

Wykres 5. Zestawienie kwotowe dodatków do zasiłku rodzinnego w latach 2010 – 2012

Źródło: Sprawozdania własne GOPS

1.3. Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 ze zm.) określa:

1. zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji;
2. warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, (świadczenia z funduszu alimentacyjnego);
3. zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
4. zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
5. działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują:

1. obywatelom polskim,
2. cudzoziemcom:

- a) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
- b) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich oraz zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust.1 pkt 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (tj. Dz.U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573 ze zm.)
- c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej polskiej w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobom, o których mowa wyżej, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres świadczeniowy, w którym otrzymują świadczenia z funduszu alimentacyjnego, chyba że dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzoru wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz.U. Nr 123, poz. 836 ze zm.)

Ww. rozporządzenie określa:

1. sposób i tryb postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wstrzymywania ich wypłaty,
2. sposób ustalenia dochodu uprawniającego do świadczeń,
3. wzory,
 - a) wniosku o ustalenia prawa do świadczeń,
 - b) zaświadczenie o dochodzie podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych,
 - c) oświadczeń o dochodach rodziny, w tym oświadczeń osób rozliczających się na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, oraz innych oświadczeń i dowodów niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń,
 - d) w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Tabela 6. Liczba rodzin i kwoty świadczeń z funduszu alimentacyjnego

w latach 2010-2012

Rok	2010	2011	2012
Liczba rodzin	11	10	12
Kwota świadczeń w złotych	45.790	56.401	64.250

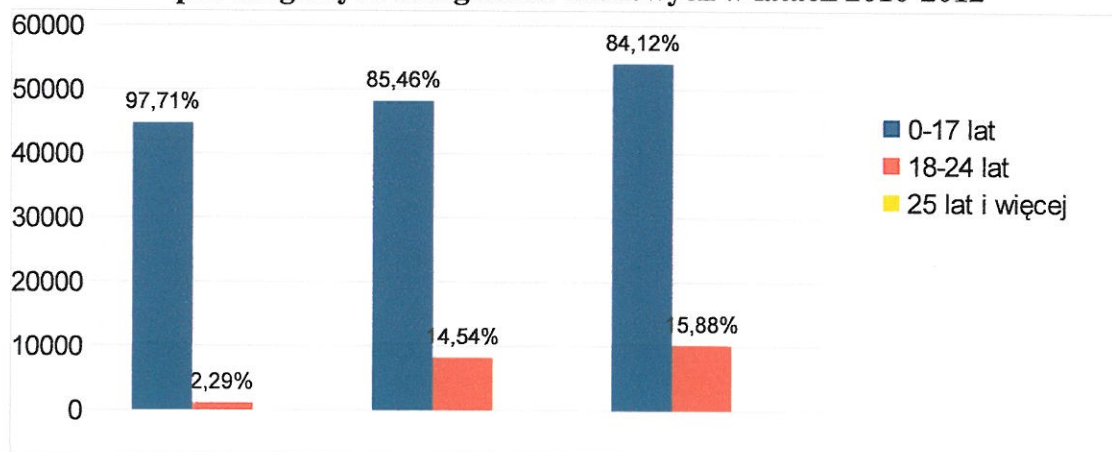
Źródło: sprawozdania własne GOPS

Tabela 7. Wydatki (w zł) na świadczenia z funduszu alimentacyjnego zrealizowane w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2010-2012

Rok	2010	2011	2012
Wiek osoby uprawnionej			
0-17 lat	44.740	48.201	54.050
18-24 lat	1.050	8.200	10.200
25 lat i więcej	0	0	0

Źródło: sprawozdania własne GOPS

Wykres 6. Wysokość świadczeń z funduszu alimentacyjnego zrealizowanych w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2010-2012

Źródło: sprawozdania roczne OPS.

przez ministra właściwego do spraw pracy na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.

Do najistotniejszych form prawnych aktywizacji zawodowej, jakie przewiduje ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy możemy zaliczyć: prace interwencyjne, roboty publiczne oraz staż w miejscu pracy i przygotowanie zawodowe dorosłych.

Prace interwencyjne.

Jednym z podstawowych narzędzi aktywnego ograniczania bezrobocia są prace interwencyjne. Podstawą prawną funkcjonowania tego instrumentu rynku pracy, obok ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 t. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku, pracy są: Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 stycznia 2009 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne (Dz.U. 2009 r. Nr 5 poz. 25) oraz ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tj. Dz.U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 ze zm.).

Zgodnie z definicją wskazanej powyżej ustawy prace interwencyjne oznaczają zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Do grupy bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy zalicza się:

- 1) bezrobotnych do 25 roku życia,
- 2) bezrobotnych długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego lub kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- 3) bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
- 4) bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego
- 5) bezrobotnych samotnie wychowujących, co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- 6) bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia,
- 7) bezrobotnych niepełnosprawnych.

Powiatowe Urzędy Pracy, które nie dysponują w danym czasie propozycją odpowiedniego zatrudnienia mogą inicjować oraz finansować prace interwencyjne. Pracodawcy otrzymują w ten sposób refundację części poniesionych kosztów na wynagrodzenie i składki na ubezpieczenie społeczne zatrudnionych bezrobotnych. Równocześnie z przyjęciem nowych pracowników, pracodawcy zobowiązują się do powstrzymywania redukcji dotychczasowego zatrudnienia w firmie.

1.4. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Ustawowe regulacje polityki rynku pracy opierają się obecnie na rozstrzygnięciach przyjętych w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz.U. Z 2013 r., poz. 674). Podmiotami realizującymi politykę państwa na rynku pracy są: Minister Pracy i Polityki Społecznej, publiczne służby zatrudnienia takie jak: wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy, ochotnicze hufce pracy, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe czy instytucje dialogu społecznego.

Polityka państwa na rynku pracy w Polsce finansowana jest głównie ze środków Funduszu Pracy. Jest to Państwowy Fundusz Celowy utworzony 1 stycznia 1990 roku w miejsce Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej. Środkami finansowymi funduszu dysponuje minister właściwy do spraw pracy, a na jego przychody składają się m.in.:

- 1) obowiązkowe składki opłacane przez zakłady pracy ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne;
- 2) dotacje z budżetu państwa;
- 3) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej na współfinansowanie projektów finansowanych z Funduszu Pracy;
- 4) odsetki od środków Funduszu Pracy pozostających na rachunkach bankowych dysponenta Funduszu Pracy oraz samorządów województw, powiatów, Ochotniczych Hufców Pracy i wojewodów;
- 5) odsetki od środków Funduszu Pracy pozostających na wyodrębnionych rachunkach bankowych, których obowiązek utworzenia wynika z obowiązujących przepisów lub umów zawartych na ich podstawie z dysponentem funduszu, będących w dyspozycji kierownika jednostki organizacyjnej realizującej zadania finansowane ze środków Funduszu Pracy;
- 6) spłaty rat i odsetki od pożyczek udzielonych z Funduszu Pracy;
- 7) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, przeznaczone na współfinansowanie działań z zakresu udziału publicznych służb zatrudnienia w EURES;

Środki Funduszu Pracy przeznaczone są finansowanie części działań publicznych służb zatrudnienia związanych z udziałem w sieci EURES, ale również na wypłaty zasiłków dla bezrobotnych, świadczenia przedemerytalne, stypendia i dodatki szkoleniowe dla osób bezrobotnych. Publiczne służby zatrudnienia mają również możliwość pozyskiwania dodatkowych środków finansowych przeznaczonych na realizację polityki rynku pracy. Samorządy powiatowe oraz wojewódzkie, w celu zwiększenia skuteczności rozwiązywania problemów lokalnych rynków pracy, mogą finansować zadania ze środków przekazywanych

Roboty publiczne

Ważną formą prawną aktywizacji osób bezrobotnych, która z punktu widzenia społecznego niesie wiele korzyści, wynikających z przerwania na pewien czas bezrobocia, są roboty publiczne. Podstawą prawną funkcjonowania tego instrumentu rynku pracy, obok Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, jest Rozporządzenie z dnia 07 stycznia 2009 r. w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne.

Roboty publiczne oznaczają zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki. Ograniczenie przez ustawodawcę instytucji, które mogą być organizatorem robót publicznych połączono z warunkiem, że wykonywane prace są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

Podobnie jak prace interwencyjne, ta forma zatrudnienia skierowana jest do osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wyjątkiem jest tutaj skierowanie osób do 25 roku życia oraz bezrobotnych długotrwale, szczególnie tych, które odrębne przepisy obligują do wypłacania alimentów, do wykonywania pracy na zasadach odpowiadającym robotom publicznym, przez okres do 6 miesięcy. Osoby te mogą świadczyć pracę niezwiązaną z wyuczonym zawodem, w wymiarze nie przekraczającym połowy wymiaru czasu pracy w instytucjach użyteczności publicznej oraz organizacjach zajmujących się problematyką kultury, oświaty, sportu i turystyki, opieki zdrowotnej lub pomocy społecznej.

Staż i przygotowanie zawodowe dorosłych w miejscu pracy.

W Polsce ważnym problemem, warunkującym działania państwa w zakresie minimalizacji zjawiska pozostawania bez pracy, jest bezrobocie wśród ludzi młodych oraz osób długotrwale pozostających bez pracy. Są to grupy traktowane priorytetowo na każdym etapie oddziaływania na krajowy rynek pracy.

Podstawą prawną funkcjonowania staży i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy jest ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Dodatkowo szczegółowe regulacje dotyczące odbywania staży przez bezrobotnych zawarto w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20

sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych. Zgodnie z definicją ustawową staż oznacza nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Natomiast przygotowanie zawodowe dorosłych stanowi instrument aktywizacji w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowany bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności.

Zarówno w trakcie odbywania stażu, jak i w okresie odbywania przygotowania zawodowego nie następuje nawiązanie stosunku pracy pomiędzy pracodawcą, a skierowanymi przez urząd pracy osobami, które nadal pozostają w ewidencji osób bezrobotnych i zobowiązane są do określonych zachowań przewidzianych ustawą. Z możliwości organizacji stażu lub przygotowania zawodowego mogą skorzystać pracodawcy, rolnicze spółdzielnie produkcyjne lub pełnoletnie osoby fizyczne, zamieszkujące i prowadzące na terytorium kraju, osobiście i na własny rachunek, działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej, w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym obejmującym obszar użytków rolnych o powierzchni przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub prowadzące dział specjalny produkcji rolnej. Przygotowanie zawodowe dorosłych odbywa się w formie:

- 1) praktycznej nauki zawodu dorosłych umożliwiającej przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie lub egzaminu czeladniczego;
- 2) przyuczenia do pracy dorosłych mającego na celu zdobycie wybranych kwalifikacji zawodowych lub umiejętności, niezbędnych do wykonywania określonych zadań zawodowych, właściwych dla zawodu występującego w klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy.

Ważnym elementem składowym systemu zwalczania zjawiska bezrobocia, jaki w ostatnim czasie pojawił się w polskim ustawodawstwie, są instrumenty rynku pracy wspierające podstawowe usługi rynku pracy. Nie są to zapewne formy, którymi państwo może minimalizować znacznie liczbę osób pozostających bez pracy, ale nie można wyobrazić sobie świadczenia usług rynku pracy bez ich pomocy. Stanowią one skuteczne uzupełnienie obowiązujących rozwiązań, a ich powszechne stosowanie może świadczyć wyłącznie o potrzebie ich istnienia. Instrumentami wspierającymi podstawowe usługi rynku pracy są:

- 1) finansowanie kosztów przejazdu do pracodawcy zgłaszającego ofertę pracy lub do miejsca pracy, odbywania stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy,

- szkolenia lub odbywania zajęć w zakresie poradnictwa zawodowego poza miejscem stałego zamieszkania w związku ze skierowaniem przez powiatowy urząd pracy,
- 2) finansowanie kosztów zakwaterowania w miejscu pracy osobie, która podjęła zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, staż, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy szkolenie poza miejscem stałego zamieszkania, w przypadku skierowania przez powiatowy urząd pracy,
 - 3) dofinansowanie wyposażenia i doposażenia miejsca pracy, podjęcia działalności gospodarczej, kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa,
 - 4) refundowanie kosztów poniesionych z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego bezrobotnego,
 - 5) finansowanie dodatków aktywizacyjnych,
 - 6) finansowanie kosztów zorganizowanego przejazdu bezrobotnych i poszukujących pracy, w związku z udziałem tych osób w targach pracy i giełdach pracy organizowanych przez wojewódzki urząd pracy w ramach pośrednictwa pracy, w szczególności prowadzonego w ramach sieci EURES.

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy podstawowymi usługami rynku pracy jest:

- 1) pośrednictwo pracy,
- 2) poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa,
- 3) pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy,
- 4) organizacja szkoleń.

Wymienione usługi, w odróżnieniu od instrumentów rynku pracy, skierowane są nie tylko do osób bezrobotnych, ale również do osób poszukujących pracy, w tym także zatrudnionych oraz samych pracodawców. Celem wszystkich wymienionych powyżej usług jest doprowadzenie osoby bezrobotnej do podjęcia zatrudnienia.

1.5. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011r. Nr 231, poz.1375 z późn. zm.) ochronę tę zapewniają organy administracji rządowej, samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w ochronie zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także osoby fizyczne i prawne.

W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- 2) zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej i powszechnie dostępczej opieki zdrowotnej, oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- 3) kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

1.6. Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie.

Dnia 24 kwietnia 2003 r. została uchwalona Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2010 Nr 234, poz.1536 z późn. zm.), która wprowadza rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce.

Obszary, które reguluje ustawa to:

1. prowadzenie działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi (odpłatne i nieodpłatne);
2. uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowanie organizacji pożytku publicznego;
3. nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego;
4. tworzenie i funkcjonowanie rad działalności pożytku publicznego;
5. warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń.

1.7. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

Zadania dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania narkomanii oraz podmioty realizujące te zadania zostały określone w art. 5, 10 i 11 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm). Wśród podmiotów, które mogą realizować zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii ustawodawca wymienia m.in. ośrodki pomocy społecznej.

Działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii należą do zadań własnych gminy i obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;

2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych do- tkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W celu realizacji zadań ww. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, który następnie uchwalany jest przez Radę Gminy. Realizatorem programu jest jednostka w nim wskazana.

1.8.Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie ustawodawca w dniu 29 lipca 2005 r. przyjął ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.z 2005r. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.), która to w art. 1 określa:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z definicją ustawową za przemoc w rodzinie uważa się jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Osoba, która została dotknięta przemocą w rodzinie może skorzystać z bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

1. poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
2. interwencji kryzysowej i wsparcia;
3. ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej;
4. zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
5. badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
6. zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Z punktu widzenia samorządu gminnego, istotne wydaje się być utworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, co stanowi jedno z zadań własnych gminy.

Na te działania składają się:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

2. Programy gminne, rządowe i unijne

2.1. Programy Gminne

2.1.1. Gminny Program przeciwdziałania narkomanii.

Źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wykaz działań określa niniejszy Program, a ich realizacja odbywa się zgodnie ze szkolnymi programami profilaktycznymi.

Cele ogólne Programu to:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.
3. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii. Działania skierowane są głównie na profilaktykę.

2.1.2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Strategia działania:

1. Przeprowadzanie szkoleń i innych form doskonalenia dla osób i podmiotów zajmujących się kreowaniem właściwych postaw wśród dzieci i młodzieży.
2. Doskonalenie wiedzy członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych.
3. Racjonalne i elastyczne ograniczenie dostępu do alkoholu i tytoniu oraz kontrolowanie podmiotów z działalności gospodarczej związanej ze sprzedażą i konsumpcją napojów alkoholowych po względem jej zgodności z obowiązującymi przepisami.
4. Rozpowszechnianie profilaktycznych programów informacyjnych i psychoedukacyjnych dla dzieci i młodzieży.
5. Zwiększenie dostępności i skuteczności terapii dla osób uzależnionych i ich rodzin.
6. Udzielanie rodzinom, u których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej, prawnej, a w szczególności w wypadkach przemocy.
7. Kontrola przestrzegania prawa w zakresie obrotu napojami alkoholowymi, w szczególności dotyczących: sprzedaży napojów alkoholowych nieletnim, nielegalnego obrotu napojami alkoholowymi.

Zadania:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom w których występuje problem alkoholowy pomocy psychofizycznej i prawnej.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży.

2.1.3. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

1. Podstawa prawna:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. z 2012 r. Dz.U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.)
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
- 3) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. z 2012 r. Dz.U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.)

2. Informacje ogólne.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są istotnym wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Bez wątplenia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Takiego, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie. W niektórych przypadkach przejawy jej są jednoznaczne, że nie pozostawiają żadnych wątpliwości, w innych, bardziej złożonych, niezbędne jest określenie możliwie jasnych kryteriów oceny. Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub

Alkoholowych i Narkomanii), „Primus” S.C. Niepubliczny Zakład Podstawowej i Specjalistycznej Opieki Zdrowotnej w Trzcinity, Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska w Laskach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Głównym celem opracowania i wdrożenia systemu profilaktyki i opieki nad rodziną i dzieckiem, jest zapobieganie zagrożeniom dla prawidłowego funkcjonowania rodziny i efektywna pomoc w rozwiązywaniu problemów wynikających z tych zagrożeń.

Cele szczegółowe systemu to:

1. Nakreślenie zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodzin w perspektywie możliwości ich wyeliminowania.
2. Efektywne reagowanie instytucji pomocowych na sytuacje kryzysowe jako potencjalne i realne zagrożenia dla funkcjonowania rodzin. W tym efektywną pomoc w sytuacjach przemocy, zaniedbań wobec dzieci i osób starszych.
3. Poprawa komunikacji i współpracy w systemie pomocowym. Zapewne stworzy to szanse większej integracji środowiska pomocowego.
4. Efektywniejsza pomoc osobom będącym w sytuacji kryzysowej poprzez stworzenie możliwości schronienia.
5. Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia w szczególności wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez edukacje w zakresie umiejętności społecznych.
6. Poprawa komunikacji w systemie pomocowym wraz z poprawą jakości informacji udzielanej na zewnątrz.
7. Integracja osób starszych z przedstawicielami młodszych pokoleń i ich wsparcie we względnie samodzielnym funkcjonowaniu oraz rozwijanie idei wolontariatu.
8. Wzbogacenie o terapię rodzinną udzielanej pomocy w dziedzinie opieki nad rodziną i dzieckiem – funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego.
9. Pomoc w przezwyciężaniu obecnych trudności w wypełnianiu przez rodziców swoich ról, między innymi poprzez zapoznanie z zasadami oddziaływań wychowawczych.

7. Standardy interwencji kryzysowej.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej „interwencja kryzysowa stanowi zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin, w tym dotkniętych przemocą, w celu zapobiegania lub pogłębiania się występujących dysfunkcji (...) W ramach interwencji kryzysowej udziela się w szczególności poradnictwa specjalistycznego oraz schronienia dostępnego przez całą dobę”. Podejmowane działania interwencyjne winny być dostosowane

do rodzaju kryzysu z jakim mamy do czynienia (incydentalny, endogenny, rozwojowy, chroniczny). Interwencja powinna być tak szybka, jak to możliwe, by zwiększyć prawdopodobieństwo korzystnych zmian. Szybkość interwencji ważna jest szczególnie w przypadku kryzysów incydentalnych. Wtedy interwencja kryzysowa jest działaniem w kierunku odzyskania przez osobę dotkniętą kryzysem zdolności jego samodzielnego pokonania. Ma charakter pomocy psychologicznej, medycznej socjalnej lub prawnej. Służy wsparciu emocjonalnemu osoby w kryzysie. Potrzebna jest osobom, u których dezorganizacja psychiczna osiągnęła ostrą fazę, wywołaną zdarzeniem kryzysowym jak gwałt, pobicie, awantura domowa, brutalna kradzież, utrata bliskiej osoby, uczestniczenie w katastrofie, wypadku drogowym, itp.

Potrzeba określenia standardów interwencji związana jest z rezultatami przeprowadzonych badań. Wynika z nich, że przemoc domowa i związane z nią zdarzenia, mogące powodować kryzys, jest jednym z najistotniejszych społecznych problemów naszej gminy. Z danych przedstawionych w diagnozie (starzenie się społeczności), jak i z praktyki działania gminnego ośrodka pomocy społecznej wynika, że bezzwłocznej interwencji wymagają często osoby samotne. W tym wypadku interwencja winna mieć charakter medyczny i socjalny. Natychmiastowe interwencje kryzysowe winny być podejmowane w przypadkach zagrożenia zdrowia i życia dzieci w związku z zaniedbaniami opiekuńczymi.

Dlatego określenie sposobów reagowania i osób za to odpowiedzialnych jest konieczne. Standardy interweniowania kryzysowego mogą ulec zmianie, w przypadku gdy gmina zawrze porozumienie o przejęciu zadań Ośrodka Interwencji Kryzysowej przez Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępem. Interwencja kryzysowa w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej może być także uzupełnieniem o sferę socjalną działań podejmowanych przez gminne centrum reagowania w wypadkach klęsk żywiołowych.

Uzasadnienie wprowadzenia standardów interwencji kryzysowej po części wynika z samej istoty sytuacji kryzysowej. Zadaniem policji w podejmowanych interwencjach jest zapewnienie bezpieczeństwa osobom, których życie i zdrowie mogą być zagrożone. Udzielenie takiej pomocy wraz z przedstawieniem podstawowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej w kolejnych dniach po interwencji w większości przypadków jest wystarczające. Podobnie jak w przypadku zapewnienia bezpieczeństwa, tak i pomoc medyczna może być realizowana w ramach istniejących zasobów. Bezzwłocznej pomocy medycznej udzieli pogotowie ratunkowe. Jednak w określonych definicją sytuacji kryzysowej okolicznościach, poza zapewnieniem

bezpieczeństwa i informacji, może zachodzić potrzeba udzielenia jak najszybszej pomocy socjalnej i psychologicznej.

Obecnie na terenie naszej gminy, jak wynika z diagnozy, nie ma systemu udzielenia pomocy określanej mianem wsparcia w sytuacji kryzysowej. Chodzi tu przede wszystkim o tworzenie kontaktu emocjonalnego, relacji terapeutycznej, analizy zasobów między innymi systemu wsparcia społecznego i określenie perspektywy zmiany. Udzielenie takiej pomocy wymaga, by niezwłocznie po interwencji policji, jeżeli w ocenie tych służb zachodzi taka potrzeba, na miejsce zdarzenia przybyli specjaliści w zakresie interwencji kryzysowej: pracownicy socjalni, bądź psychologowie, względnie inni specjaliści. Brak takiej pomocy to istotna luka w systemie pomocowym gminy, w której jednym z najistotniejszych problemów pozostaje przemoc w rodzinie. W zakresie Systemu przewiduje się:

1. Wyznaczenie podmiotów pomocowych i ich roli w procesie udzielania pomocy w sytuacjach kryzysowych:
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzcinicy – koordynacja systemu interwencji kryzysowej (w zakresie socjalnym zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej), zapewnienie warunków efektywnej interwencji kryzysowej podejmowanej przez pracowników socjalnych, gromadzenie i przekazywanie informacji w systemie, udzielanie schronienia, pomocy materialnej, podejmowanie interwencji kryzysowej, i realizacja jej poszczególnych etapów, zwoływanie zespołów interdyscyplinarnych.
3. Posterunek Policji w Laskach - zapewnienie bezpieczeństwa, w razie potrzeby zawiadomienie pogotowia ratunkowego, ocena potrzeby interwencji kryzysowej, przekazanie informacji do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, umieszczanie dzieci w pogotowiu opiekuńczym i innych placówkach opiekuńczo wychowawczych, zatrzymania, inne działania na rzecz bezpieczeństwa.
4. „Primus” S.C. Niepubliczny Zakład Podstawowej i Specjalistycznej Opieki Zdrowotnej w Trzcinicy, Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska w Laskach – informowanie Policji i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o wszelkich podejrzeniach związanych z przemocą domową, w tym wobec dzieci, oraz o zaniedbaniach opiekuńczych wobec dzieci.
5. Pogotowie Ratunkowe w Kępnie – informowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o sytuacjach kryzysowych w tym sytuacjach, w których dochodzi do przemocy domowej, gotowość udzielenia pomocy medycznej na wezwanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

6. Placówki oświatowe – przekazywanie informacji o oznakach zaniedbań, przemocy domowej do GOPS, podejmowane działań np. wspierających dziecko w środowisku szkolnym po informacji z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o interwencji kryzysowej w miejscu zamieszkania.
7. Inne instytucje pomocowe, których przedstawiciele mogą wziąć udział w interwencji.

Określenie czasu w jakim powinna nastąpić interwencja kryzysowa po zawiadomieniu policji lub względnie innego podmiotu np. pogotowia ratunkowego. Jak zaznaczono wyżej, pierwsze etapy interwencji kryzysowej powinny następować jak najszybciej po zdarzeniu kryzysowym. Jednak szybkość interwencji zależy będzie od zasobów instytucjonalnych jakimi dysponuje gmina. Mając to na uwadze należy zakładać, iż **interwencja nastąpi niezwłocznie** od chwili podjęcia informacji o zaistnieniu zdarzenia kryzysowego. Oczywiście taka informacja powinna być natychmiast przekazana, przez służby porządkowe lub medyczne.

Określenie kwalifikacji zawodowych osób podejmujących interwencje kryzysową. Taką interwencje mogą podejmować specjaliści pracy socjalnej w zakresie: przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rozwiązywania problemów alkoholowych lub narkomanii, lub przeciwdziałania skutkom zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, pracownicy socjalni po odpowiednim przeszkoleniu, psychologowie, osoby mające uprawnienia do prowadzenia psychoterapii lub świadczenia pomocy psychologicznej, a w szczególnych sytuacjach osoby duchowne, reprezentujące działające na terenie gminy Trzcinica parafie, po przeszkoleniu w zakresie interwencji kryzysowej.

Określenie zasad komunikacji. Informacja o potrzebie interwencji kryzysowej winna być przekazywana telefonicznie. Wszelkie informacje o działaniach policji, pogotowia ratunkowego, względnie od innych służb i osób w związku, z którymi zachodzi potrzeba podjęcia interwencji kryzysowej przez pomoc społeczną, winny trafić niezwłocznie do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zadaniem Ośrodka po powzięciu informacji jest podjęcie interwencji przez pracownika odpowiedzialnego za dany teren pomocowy.

Przykładowo: o ile zdarzenie kryzysowe choćby tylko pośrednio dotyczyło dziecka w wieku szkolnym, o interwencji zostaje informowany właściwy dyrektor szkoły, który może zaplanować stosowne działanie w środowisku szkolnym. Zasadą jest, że pracownik po wizycie w środowisku, gdzie rozpoczęto interwencję, niezwłocznie informuje telefonicznie przedstawicieli najbardziej właściwych ze względu na kompetencje podmiotów o rozpoczętej interwencji oraz pocztą elektroniczną wszystkie pozostałe instytucje w systemie.

w latach 2010-2012

Rok	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
2010	4	x	2.210,00
2011	6	x	1.060,00
2012	4	x	660,00

Źródło: Sprawozdanie z realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za lata 2010-2013

2.2.2. Wyprawka szkolna

Celem programu jest pomoc dla uczniów w formie dofinansowania zakupu podręczników w danym roku szkolnym. Pomoc otrzymują dzieci rozpoczynające naukę, które znajdują się w trudnej sytuacji materialnej oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Szczegółowe zasady przyznawania pomocy reguluje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2013 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 818) w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów dydaktycznych. Tabela poniżej przedstawia liczbę uczniów rozpoczynających naukę w danym roku szkolnym oraz liczbę uczniów, którzy otrzymali dofinansowanie zakupu podręczników.

Tabela 11. Liczba uczniów korzystających z programu Wyprawka szkolna w latach 2010-2013

Grupa	Liczba uczniów rozpoczynających naukę w roku szkolnym			Liczba uczniów, którzy otrzymali dofinansowanie na podstawie kryterium dochodowego			Liczba uczniów, którzy otrzymali dofinansowanie poza kryterium dochodowym (10%)		
	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
w klasach I szkoły podstawowej	58	53	45	9	9	10	6	4	0
w klasach II szkoły podstawowej	46	58	52	10	9	6	5	4	2
w klasach III szkoły podstawowej	53	46	58	10	11	6	5	7	2
w klasach IV szkoły podstawowej			47			7			3
w klasach II gimnazjum	55			10			6		
w klasach III gimnazjum		55			14			3	

Źródło: Dane Urzędu Gminy Trzcianica